فصلنامه توسعه اجتماعی (توسعه انسانی سابق)، دوره ۲۰، شماره ۳، بهار ۱۴۰۵، صفحات ۳۹-۱

بررسی جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز

دکتر سجاد بهمنی[۱]، دکتر کریم رضادوست[۲]، خلیل تمیمی[۳]

تاریخ وصول: ۱۴۰۴/۶/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۸/۱۲

چکیده:

مهاجرت از عناصر عمده تغییر فرایندهای جمعیتی و مکانیسم اصلی توزیع و بازتوزیع جمعیت طی زمان به شمار می‌رود. مهاجرت پدیده پیچیده‌ای است که با زمان، فرهنگ و شرایط اجتماعی در پاسخ به نیازهای اقتصادی و اجتماعی و تحولات فرهنگی که از جریان تغییرات جمعیتی ناشی می‌شود، در سطح ملی و بین‌المللی پدید می‌آید. مفهوم مهاجرت در برگیرنده چهار بعد ویژه است شامل، تغییر در مکان، اقامتگاه، زمان و فعالیت. مهاجرت به‌عنوان یکی از پدیده‌های جمعیت‌شناختی و اجتماعی جایگاه مهم و محوری در مطالعات شهری در دهه‌های اخیر دارد. زمینه‌های مهاجرت و پیامدهای مهاجرت برای مکان‌های مبدأ و مقصد از جمله موضوعات مهم و مورد توجه پژوهشگران اجتماعی است. این پژوهش با هدف بررسی جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز انجام شده است. روش تحقیق پیمایشی و جهت جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از ابزار پرسشنامه استفاده گردید. جامعه آماری در این پژوهش ۱۲۶۳ نفر از معلمان مقطع متوسطه استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز می‌باشد که از این تعداد با استفاده از فرمول کوکران ۲۹۵ نفر به شیوه تصادفی ساده در دسترس انتخاب شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش از آزمون تی مستقل، تحلیل واریانس یک‌طرفه، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند

[۱] استادیار گروه علوم اجتماعی دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران (نویسنده مسئول) s.bahmani@scu.ac.ir

[۲] استاد گروه علوم اجتماعی دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران k.rezadoost@scu.ac.ir

[۳] کارشناس ارشد گروه علوم اجتماعی دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران khaliltamimi@gmail.com

متغیره (با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۸) استفاده شده است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد؛ میانگین گرایش به مهاجرت در میان معلمان (۹۵/۱۸) درصد، بالاتر از مقدار متوسط و در محدوده زیاده بوده است و بین متغیرهای احساس امنیت اجتماعی، سرمایه اجتماعی و رضایت از کیفیت زندگی با گرایش به مهاجرت رابطه‌ی معنی‌داری ملاحظه شد. همچنین نتایج به‌دست آمده از رگرسیون بیانگر این است که متغیرهای احساس امنیت اجتماعی، سرمایه اجتماعی و رضایت از کیفیت زندگی ۳۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌نمایند و مابقی متاثر از عواملی است که در این پژوهش مدنظر نبوده است.

مفاهیم کلیدی: *مهاجرت، گرایش به مهاجرت، سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی، سرمایه نمادین*

مقدمه و بیان مسأله

مهاجرت از عناصر عمده تغییر فرایندهای جمعیتی و مکانیسم اصلی توزیع و بازتوزیع جمعیت طی زمان به شمار می‌رود (رامریل و همکاران[1]، ۲۰۲۰: ۲). از زمان اولین کار علمی راونشتاین[2] (۱۸۸۵)، جابجایی و مهاجرت افراد بین مناطق مختلف، به عنوان پدیده‌ای پیچیده که عمدتاً جنبه‌های جمعیت‌شناختی و اقتصادی را شامل می‌شود، مورد مطالعه قرار گرفته است (واگمن و همکاران[3]، ۲۰۲۰: ۱). مهاجرت، پدیده اجتماعی و اقتصادی است که از سویی نتیجه و برآیند مجموعه پیچیده‌ای از عوامل اجتماعی- روانشناختی، اقتصادی و سیاسی است؛ که همزمان نه تنها بر حجم و رشد جمعیت، بلکه تأثیرات قابل ملاحظه‌ای در ساخت و توزیع جمعیت نیز برجای می‌گذارد. این پدیده به عنوان یکی از عوامل اصلی پویایی جمعیت و مهم‌ترین عامل خارجی تغییر در ساختار سنی و جنسی و رشد سالانه جمعیت، بنا بر ذات و ماهیت خود، به صورت همزمان عامل تغییرات اجتماعی و اقتصادی زیادی در مناطق مبدأ و مقصد است (لواک[4] و همکاران، ۲۰۲۰: ۶).

در سال‌های اخیر با شدت گرفتن و افزایش حجم جابجایی‌های جمعیتی چه در داخل و چه در خارج از کشور، تأثیر مهاجرت بر مناطق مهاجرپذیر و مهاجرفرست، تشدید گردیده است. مهاجرت به عنوان یکی از پدیده‌های جمعیت شناختی و اجتماعی جایگاه مهم و محوری در مطالعات شهری در دهه‌های اخیر دارد. زمینه‌های مهاجرت و پیامدهای مهاجرت برای مکان‌های مبدا و مقصد از جمله موضوعات مهم و مورد توجه پژوهشگران اجتماعی است (لیو و چانگ، ۲۰۲۲: ۱۱)

مهاجرت پدیده پیچیده‌ای است که با زمان، فرهنگ و شرایط اجتماعی در پاسخ به نیازهای اقتصادی و اجتماعی و تحولات فرهنگی که از جریان تغییرات جمعیتی ناشی

---

1. Rumrill, Fitzgerald, Merchant
2. Ravenstein
3. Wagman, Hakansson, Jonsson
4. Levac

می‌شود، در سطح ملی و بین‌المللی پدید می‌آید. مفهوم مهاجرت در برگیرنده چهار بعد ویژه است شامل، تغییر در مکان، اقامتگاه، زمان و فعالیت (باسو و راجبهندری[1]، ۲۰۲۳: ۴).

به دنبال تغییر و تحولات گسترده در زمینه‌های اقتصای، اجتماعی، حمل و نقل، ارتباطات و تکنولوژی در سطح دنیا، جابجایی و مهاجرت سرعت و گسترش بیشتری پیدا کرده است، با ظهور کلانشهرها و مناطقی با تراکم جمعیتی بالا و از طرفی تحرک و جابجایی دائمی در سطح شهرها و با توجه به تأثیر آن بر عوامل مرتبط با پویایی جمعیت در مبدأ و مقصد، مطالعه و تحلیل دقیق آن در مناطق مختلف یک سرزمین، ضرورتی انکارناپذیر به نظر می‌رسید. تلاش در جهت ارائه سیمای روشنی از تغییرات جمعیتی و درنتیجه ایجاد توان کارایی بیشتر برای برنامه‌ریزی‌های ملی و منطقه‌ای، موجب شکل گرفتن طیف وسیعی از مطالعات مهاجرتی شده است (وانگ و لی[2]، ۲۰۲۳: ۶). با این وجود، به دلیل محدودیت در دسترسی به داده‌ها و نیز مشکلات و نواقصی که در آنها وجود دارد، موضوع مهاجرت، در مقایسه با باروری و مرگ ومیر، کمتر مورد توجه در مطالعات جمعیتی بوده است. شاخص‌های خلاصه کننده محدودی برای مهاجرت‌های داخلی وجود داشته است؛ در سالنامه‌های جمعیتی سازمان ملل جداول طبقه‌بندی کشورها برحسب میزان‌های مهاجرت‌های داخلی برخلاف باروری و مرگ ومیر وجود ندارد (نس[3]، ۲۰۲۲: ۴).

استان خوزستان در دهه‌های گذشته به دلیل مسایل مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از جمله افزایش زیرساخت های صنعتی و کشاورزی و همچنین وقوع هشت سال جنگ تحمیلی با نقل و انتقالات شدید جمعیتی روبرو شده است، به طوری که روند مهاجرت در این استان از روند ویژه ای برخوردار بوده است. این استان در فاصله ۴۰ سال گذشته از نظر مهاجرپذیری و مهاجرفرستی تغییرات عمده ای داشته است. به طوری که در فاصله سال های ۱۳۳۵ تا ۱۳۴۵ استانی مهاجرپذیر بوده و خالص مهاجرتی آن حدود ۱۷۳۸۸۶+ نفر بوده و در فاصله ۱۳۴۵ تا ۱۳۵۵ همچنان روند مهاجرپذیری خود را ادامه داده است. ولی در فاصله ۱۳۵۵ تا ۱۳۶۵ با شروع جنگ تحمیلی و مشکلات ناشی از آن روند

[1] Basu & Rajbhandary
[2] Wang & Li
[3]. Ness

مهاجرت های استان معکوس شده و شدیدا مهاجرفرست می شود. به طوری که خالص مهاجرتی آن حدود ۲۶۷۶۴۴ نفر شده است. در فاصله سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۵ استان خوزستان دوباره به یک استان مهاجرپذیر تبدیل شده و خالص مهاجرتی آن ۱۰۲۶۷۲+ نفر گردیده است. ولی در بین سال های ۱۳۷۶ تا ۱۴۰۲ به دلایلی هم‌چون مختلف مهاجرت فرست بوده است؛ که از بین این مهاجرین کارکنان هم بخش نسبتا بزرگی را تشکیل می‌دهد؛ که در این راستا استان خوزستان با کمبود معلم مواجه است؛ هر چند طبق اعلام مسئولان طی ۲ سال گذشته ۱۰ تا ۱۱ هزار نیرو جذب آموزش و پرورش خوزستان شده، اما هم‌چنان این استان با کمبود ۷ هزار معلم دست و پنجه نرم می‌کند. این کمبود در شرایطی مطرح است که با افزایش مهاجرت معلمان خوزستانی به استان‌های دیگر سالانه حدود هزار معلم از چرخه آموزش و پرورش خوزستان خارج می‌شوند. ۵۴۰۰ معلم در ۱۱ سال منتهی به سال ۹۸ از استان کوچ کرده‌اند و حدود ۲ هزار معلم هم در ۲ سال گذشته درخواست نقل و انتقال به استان‌های دیگر را داشته‌اند (اداره آموزش و پرورش خوزستان، ۱۴۰۳). بررسی این آمار نشان می‌دهد نیمی از ۱۱ هزار نیروی جذب شده صرفا برای جبران این مهاجرت‌ها بوده است. براساس اعلام اداره آموزش و پرورش خوزستان به‌طور میانگین هر سال هزار معلم درخواست نقل و انتقال به استان‌های دیگر را دارند و حتی اگر به استناد گفته مسئولان این اداره، یک‌سوم از این آمار هم انتقال موقت باشد، سالانه ۷۰۰ معلم از گردونه آموزش خوزستان خارج می‌شوند؛ که در این میان عوامل زیست‌محیطی و کمبود امکانات درمانی و پزشکی در خوزستان را از مهم‌ترین عوامل درخواست انتقال معلمان اعلام می‌کنند (همان).

باتوجه به پیامدهای مهاجرت و تأثیر آن بر برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های کشور، این پدیده همواره مورد توجه محققان و اندیشمندان علوم مختلفی قرارگرفته است و از زوایای مختلفی مورد بررسی قرارگرفته است. با این وجود باتوجه به ماهیت چندبعدی مهاجرت هنوز ابعاد زیادی از این پدیده مورد بررسی قرار نگرفته است. باتوجه به اهمیت شناخت هرچه بیشتر و جامع‌تر مهاجرت‌های داخلی به عنوان یک ضرورت در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های کاربردی کلان و منطقه‌ای، شناسایی خلاء و کمبودهای تحقیقاتی در این زمینه ضروری است. لذا این پژوهش به دنبال پاسخ دادن به این سوال هست که آیا بین

عوامل جامعه شناختی و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد؟

چارچوب نظری

اساس یک مطالعه اجتماعی را چارچوب نظری تعیین می کند. در واقع بر اساس چارچوب نظری محقق یک زاویه نگرش برای خود انتخاب می‌کند. به بیاندیگر بر اساس چارچوب نظری می‌توان مشخص کرد که روی چه نکاتی باید تاکید کرد و چگونه باید پدیده مورد نظر را مطالعه کرد (لهایی زاده، ۱۳۸۳: ۲۳).

در این پژوهش جهت بررسی متغیر وابسته (گرایش به مهاجرت) از نظریه لو و بوردیو استفاده خواهد شد. از جمله متغیرهای مستق این پژوهش سرمایه اجتماعی، سرمایه اقتصادی و سرمایه فرهنگی بوده با عنایت به مبانی نظری حوزه جامعه شناسی آموزش و پرورش و به ویژه رویکرد نظریه پردازان از قبیل لو، بوردیو و کلمن نسبت به نقش سرمایه اجتماعی، سرمایه اقتصادی و سرمایه فرهنگی در مهاجرت معلمان و ارتباط این عوامل با گرایش به مهاجرت معلمان از نظریه های این اندیشمندان استفاده شد.

مدل متغیرهای تحقیق

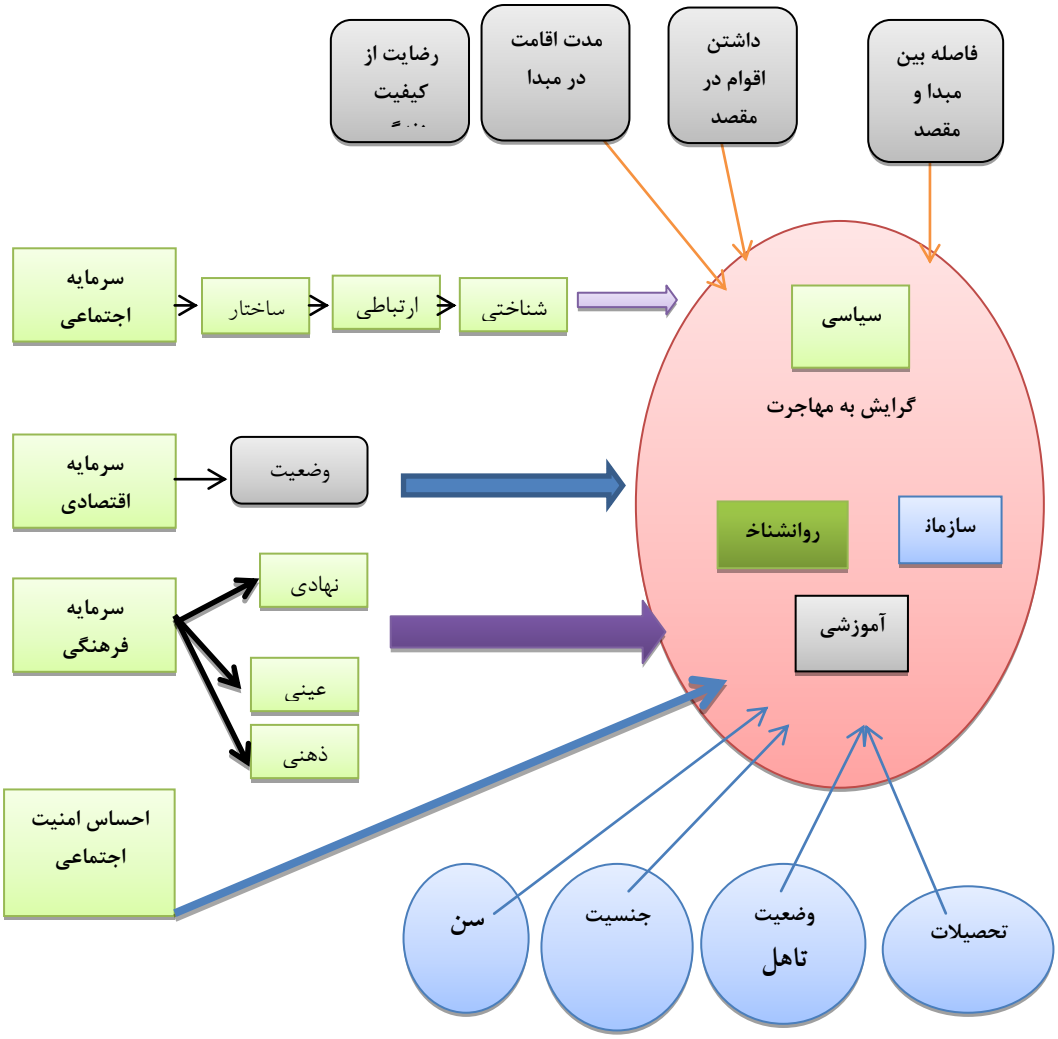
نحوه‌ی استخراج متغیرهای تحقیق از دیدگاه‌های نظری در جدول (۱) آورده شده است.

جدول (۱) نحوه‌ی استخراج متغیرهای تحقیق از دیدگاه‌های نظری

متغیر	نظریه	نظریه پردازان
گرایش به مهاجرت	مهاجرت/ عوامل هنجاری	لو / بوردیو/ فاوست/ شاو/ دجونگ/ کولتز
سرمایه اقتصادی	سرمایه اقتصادی و گرایش به مهاجرت/ انگیزه‌های اقتصادی	بوردیو/ کلمن/ فاوست
سرمایه فرهنگی	سرمایه فرهنگی	بوردیو/ کلمن/ فاوست
سرمایه اجتماعی	سرمایه اجتماعی و گرایش به مهاجرت	بوردیو/ کلمن/ فاوست
احساس امنیت اجتماعی	احساس امنیت اجتماعی و گرایش به مهاجرت	بوردیو/ فاوست / کلمن

جدول (۲) نحوه استخراج متغیرهای تحقیق از پیشینه‌ی تجربی تحقیق

پیشینه تجربی	متغیرهای استخراج شده	پیشینه تجربی	متغیرهای استخراج شده
گودرزی و همکاران (۱۴۰۳)	سرمایه اقتصادی، گرایش به مهاجرت	میرزامصطفی و قاسمی (۱۳۹۲)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی، گرایش به مهاجرت
قلندریان (۱۴۰۲)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی	زنگنه (۱۳۹۱)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی
افلاکی فرد و پارسائی (۱۴۰۱)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی	شریفی (۱۳۸۳)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی،
میرفردی و همکاران (۱۴۰۱)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی، گرایش به مهاجرت	پرز-لوآ و همکاران (۲۰۲۵)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی
اعتصامی و احمدی (۱۳۹۷)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی	باسو و راجبهندری (۲۰۲۳)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی
جهان مهین و کریمی (۱۳۹۷)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی، گرایش به مهاجرت	وانگ و لی (۲۰۲۳)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی
شوقی لرد و همکاران (۱۳۹۷)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی	لیو و چانگ (۲۰۲۲)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی
حسینی و همکاران (۱۳۹۵)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی	لی (۲۰۲۰)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی
تنها و گلی (۱۳۹۲)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی، گرایش به مهاجرت	تیرتامدورم (۲۰۱۹)	سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی

شکل (۱) مدل مفهومی تحقیق

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه‌های انجام این پژوهش به شرح زیر می‌باشد:

فرضیه اصلی:

بین عوامل جامعه شناختی وگرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

فرضیه های فرعی:

۱- بین جنسیت و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز تفاوت معناداری وجود دارد.

۲- بین وضعیت تأهل و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز تفاوت معناداری وجود دارد.

۳- بین سطح تحصیلات و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز تفاوت معناداری وجود دارد.

۴- بین سن و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

۵- بین وضعیت مسکن و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

۶- بین مدت اقامت در مبدا و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

۷- بین داشتن اقوام در مقصد و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

۸- بین فاصله بین مبدا و مقصد و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

۹- بین سرمایه اجتماعی و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

۱۰- بین سرمایه فرهنگی و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

۱۱- بین سرمایه اقتصادی و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

۱۲- بین احساس امنیت اجتماعی و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

۱۳-بین رضایت از کیفیت زندگی و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

روش تحقیق

این پژوهش با توجه به هدف آن جز تحقیقات کاربردی[1] محسوب می‌شود. در طبقه بندی پژوهش بر اساس روش، پژوهش حاضر از نوع اسنادی- پیمایشی می‌باشد. همچنین این تحقیق از نظر دسته‌بندی تحقیقات بر حسب نحوه گردآوری داده‌ها (طرح تحقیق)، تحقیقی توصیفی[2] به شمار می‌آید که به توصیف ویژگی‌های نمونه و سپس تعمیم این ویژگی‌ها به جامعه آماری پرداخته است. تحقیقات توصیفی خود بر چند دسته هستند، که این پژوهش از نوع پیمایشی[3] است. با تحقیق پیمایشی به توصیف، پیش‌بینی و تحلیل ارتباط میان متغییرها پرداخته می‌شود و با توجه به زمان جمع آوری داده‌ها، از نوع پژوهش‌های مقطعی می‌باشد. در این پژوهش از شیوه پرسشنامه استفاده خواهد شد. در واقع این تحقیق به دنبال جمع‌آوری اطلاعات برای توصیف شرایط موجود و آزمون فرضیه برای پاسخگویی به سؤالات پژوهش است.

عموما در مطالعات پیمایشی از ابزار پرسش‌نامه استفاده می شود (دواس، ۱۳۹۲: ۱۱۳). در این پژوهش نیز جهت جمع آوری اطلاعات مورد نظر و تجزیه و تحلیل متغیرها و در نهایت کشف رابطه‌ی میان متغیرها، از پرسش‌نامه استفاده شده است.

1. Applied Research
2. Descriptive research
3. Survey research

داده‌های مورد نیاز این پژوهش بر اساس دو روش ذیل جمع‌آوری شده است:

الف) مطالعات کتابخانه‌ای: جهت تدوین مبانی نظری از کتاب‌ها و مقالات معتبر فارسی و لاتین استفاده شد. جهت دستیابی به مقالات از جستجوی اینترنتی نیز استفاده شد.

ب) مطالعات میدانی: برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز این پژوهش، پرسش‌نامه استفاده شد و بین نمونه آماری توزیع می‌گردد. برای جمع آوری داده‌ها لازم دراین تحقیق از پرسش‌نامه محقق ساخته به منظور سنجش متغیرهای پژوهش تدوین شده، استفاده می‌گردد. که این داده‌ها پژوهشگر را برای پیدا کردن معیارها و شاخصه‌های لازم موضوع مورد پژوهش یاری می‌دهد. در واقع این تحقیق به دنبال جمع آوری داده‌ها برای توصیف شرایط موجود و آزمون فرضیه برای پاسخگویی به سؤالات پژوهش یود.

واحدی که اطلاعات مورد نظر پژوهش از آنها گردآوری می شود را واحد تحلیل گویند، در تحقیقات پیمایش واحد تحلیل معمولا فرد است (دواس، ۱۳۹۲: ۱۴۱). در پژوهش واحد تحلیل معلمان مقطع متوسطه استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز می‌باشند.

جامعه آماری عبارت است از مجموعه‌ای از افراد، اشیاء و غیره (واحد) که حداقل در یک صفت مشترک باشند. به عبارت دیگر به کل افراد، وقایع یا چیزهایی اشاره دارد که محقق می‌خواهد به پژوهش درباره آن‌ها بپردازد (رحیمی، ۱۳۹۵). جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه معلمان مقطع متوسطه استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز به عنوان جامعه در نظر گرفته شد. که شامل ۱۲۶۳ نفر از معلمان مقطع متوسطه استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز بود.

در این پژوهش جهت نمونه گیری از بین جامعه آماری از روش تصادفی در دسترس استفاده شده است. به این ترتیب از میان معلمان مقطع متوسطه استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز به صورت تصادفی ساده در دسترس جهت پاسخگویی به سؤالات پرشنامه انتخاب شدند.

حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۲۹۵ نفر از معلمان مقطع متوسطه استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز به صورت تصادفی ساده در دسترس در نظر گرفته شد.

پایایی[1] (قابلیت اعتماد)

در این پژوهش پس از تدوین پرسش‌نامه‌ی تحقیق به منظور سنجش میزان پایایی یک پیش آزمون انجام شد. پرسش‌نامه‌های پیش آزمون اصلی به صورت تصادفی توسط ۳۰ نفر از معلمان مقطع متوسطه استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز تکمیل گردید.

جدول (۳) ضریب پایایی گرایش به مهاجرت

ردیف	سازه‌ها	ابعاد	تعداد سوال	ضرایب پایایی هر بعد	ضریب پایایی کل
۱	گرایش به مهاجرت	سیاسی	۵-۱	۰/۷۴	۰/۷۹
		سازمانی	۱۰-۶	۰/۷۹	
		آموزشی	۱۵-۱۱	۰/۷۵	
		روانشناختی	۲۰-۱۶	۰/۷۳	

جدول (۴) ضریب پایایی سرمایه اجتماعی

ردیف	سازه‌ها	ابعاد	خرده مقیاس‌ها	تعداد سوال	ضرایب پایایی هر بعد	ضریب پایایی کل
۱	سرمایه اجتماعی	ساختاری	شبکه‌ها	۲۳-۲۲-۲۱	۰/۸۱	۰/۹۲
			روابط	۲۷-۲۶-۲۵-۲۴	۰/۸۶	
		ارتباطی	همکاری	۳۱-۳۰-۲۹-۲۸	۰/۸۹	
			ارزش ها	۳۵-۳۴-۳۳-۳۲	۰/۸۷	
		شناختی	فهم متقابل	۳۹-۳۸-۳۷-۳۶	۰/۸۳	
			اعتماد	۴۵-۴۴-۴۳-۴۲-۴۱-۴۰	۰/۸۶	
			تعهد	۵۰-۴۹-۴۸-۴۷-۴۶	۰/۸۷	

[1] Reliability

جدول (۵) ضریب پایایی سرمایه فرهنگی

ردیف	سازه‌ها	ابعاد	تعداد سوال	ضرایب پایایی هر بعد	ضریب پایایی کل
۱	سرمایه فرهنگی	عینی	۵۱ -۵۲-۵۳-۵۴-۵۵	۰/۷۰	۰/۷۱
		ذهنی	۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰	۰/۷۳	
		نهادی	۶۱-۶۲-۶۳-۶۵	۰/۷۲	

جدول (۶) ضریب پایایی احساس امنیت اجتماعی

ردیف	سازه‌ها	ابعاد	تعداد سوال	ضرایب پایایی هر بعد	ضریب پایایی کل
۱	احساس امنیت اجتماعی	امنیت اجتماعی	۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳	۰/۷۸	۰/۸۰
		عملکرد نیروی انتظامی	۷۴-۷۵-۷۶	۰/۸۱	
		قوانین حکومتی	۷۷-۷۸-۷۹	۰/۸۴	

جدول (۷) ضریب پایایی رضایت از کیفیت زندگی

ردیف	سازه‌ها	ابعاد	تعداد سوال	ضرایب پایایی هر بعد	ضریب پایایی کل
۱	رضایت از کیفیت زندگی	سلامت جسمی	۸۰ تا ۸۸	۰/۸۳	۰/۸۱
		سلامت روانشناختی	۸۹ تا ۹۴	۰/۸۶	
		روابط اجتماعی	۹۵-۹۶-۹۷	۰/۷۶	
		محیط اجتماعی	۹۸ تا ۱۰۵	۰/۷۹	

پس از کدبندی داده‌های گردآوری شده از طریق پرسش‌نامه‌های تحقیق، جهت تحلیل توصیفی و استنباطی به فراخور نوع متغیرهای مورد بررسی و تعداد گروه‌ای تحت مطالعه و مقایسه ازآزمون‌های پارامتریک مانند، آزمون t، تحلیل واریانس یک طرفه و ضریب همبستگی پیرسون از نرم‌افزار spss نسخه ۲۸ و رگرسیون چندمتغیره استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

آزمون رابطه‌ی بین متغیرهای زمینه‌ای و متغیر وابسته‌ی تحقیق

۱-آزمون تفاوت میانگین گرایش به مهاجرت به تفکیک جنسیت

فرضیه نخست: بین جنسیت و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز تفاوت معناداری وجود دارد.

برای میزان گرایش به مهاجرت در میان زنان و مردان در این پژوهش از آزمون T دو گروه مستقل استفاده شده است. نتایج جدول (۸) در پایین نشان می‌دهد، بین زنان و مردان از نظر میانگین گرایش به مهاجرت بر اساس سطح معناداری (Sig=۱۴۷) تفاوت معناداری وجود ندارد. از مقایسه میانگین دو گروه مردان (۸۸/۸۵) و گروه زنان (۸۷/۵۲) نیز به این نتیجه می‌رسیم که بین زنان و مردان به لحاظ میانگین گرایش به مهاجرت تفاوت معناداری وجود ندارد، بنابراین با توجه به سطح معناداری می‌توان نتیجه گرفت که فرضیه محقق مورد تایید قرار نمی‌گیرد و این فرضیه تایید نمی‌شود.

جدول (۸) نتایج آزمون T برای ارزیابی میزان گرایش به مهاجرت در میان مردان و زنان

متغیر		فراوانی	میانگین	انحراف معیار	T	سطح معناداری	نتیجه آزمون
گرایش به مهاجرت	مرد	۱۵۱	۸۸/۸۵	۲۴/۸۶	۱/۷۵۸	۰/۱۴۷	رد فرضیه
	زن	۱۴۴	۸۷/۵۲	۲۴/۳۷			

۲-آزمون تفاوت میانگین گرایش به مهاجرت به تفکیک وضعیت تاهل

فرضیه دوم: بین وضعیت تأهل و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز تفاوت معناداری وجود دارد.

برای انجام این فرضیه از آزمون F (تحلیل واریانس یک طرفه) استفاده شده است. با توجه به جدول (۹) سطح معناداری به دست آمده برای آزمون F برای بررسی تفاوت‌های موجود برای میانگین میزان گرایش به مهاجرت پاسخگویان بر تفکیک وضعیت تاهل آنها، (۰/۰۰۰) است که به لحاظ آماری معنادار می‌باشد. میانگین میزان گرایش به مهاجرت در میان افراد مجرد (۷۷/۹۶)، افراد متاهل (۸۶/۵۶) و افراد مطلقه (۰/۸۱) می‌باشد. بنابراین فرضیه مورد تایید قرار می گیرد.

جدول (۹) نتایج آزمون تحلیل واریانس یک طرفه گرایش به مهاجرت به تفکیک وضعیت تاهل

متغیر	وضعیت تاهل	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	F	درجه آزادی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
گرایش به مهاجرت	مجرد	۸۷	۷۷/۹۶	۱۱/۱۷	۷/۵۶۷	۳	۰/۰۰۰	قبول فرضیه
	متاهل	۱۶۷	۸۶/۵۶	۱۲/۳۵				
	مطلقه	۴۱	۰/۸۱	۱۲/۰۱				

۳-آزمون تفاوت میانگین گرایش به مهاجرت به تفکیک میزان تحصیلات

فرضیه سوم: بین سطح تحصیلات و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز تفاوت معناداری وجود دارد.

برای انجام این فرضیه از آزمون F (تحلیل واریانس یک طرفه) استفاده شده است. با توجه به جدول (۱۰) سطح معناداری به دست آمده برای آزمون F برای بررسی تفاوت‌های موجود برای میانگین میزان گرایش به مهاجرت پاسخگویان بر تفکیک میزان تحصیلات آنها، (۰/۰۰۰) است که به لحاظ آماری معنادار می‌باشد. میانگین میزان گرایش به مهاجرت

پاسخگویان به تفکیک میزان تحصیلات (۰/۸۵۶) می‌باشد. بنابراین فرضیه مورد تایید قرار نمی‌گیرد.

جدول (۱۰) نتایج آزمون تحلیل واریانس یک طرفه گرایش به مهاجرت به تفکیک میزان تحصیلات

متغیر	میزان تحصیلات	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	F	درجه آزادی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
گرایش به مهاجرت	کارشناسی	۱۱۷	۹۷/۵۷	۲۱/۲۸	۰/۸۵۶	۲	۰/۸۵۶	رد فرضیه
	کارشناسی ارشد	۱۵۶	۹۶/۳۳	۲۱/۳۹				
	دکتری	۲۲	۹۵/۶۴	۲۱/۲۲				

۴- آزمون ضریب همبستگی میان سن وگرایش به مهاجرت

فرضیه چهارم: بین سن و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

جدول (۱۱) ضریب همبستگی میان دو متغیر سن با متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان نشان می‌دهد. برای بررسی این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که بین دو متغیر سن و گرایش به مهاجرت در میان پاسخگویان رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین با توجه به نتیجه همبستگی (r= ۰/۲۷۱) و سطح معناداری (Sig= ۰/۰۰۰) این فرضیه تایید می‌شود. پس می‌توان گفت بین دو متغیر سن و گرایش به مهاجرت رابطه مستقیم، ضعیف و معناداری وجود دارد و با افزایش میزان سن در میان پاسخگویان میزان گرایش به مهاجرت نیز در بین آن‌ها افزایش می‌یابد. در نهایت می‌توان گفت این فرضیه منظور رابطه سن و گرایش به مهاجرت مورد تایید قرار می‌گیرد.

جدول (۱۱) آزمون ضریب همبستگی میان متغیر سن و گرایش به مهاجرت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب همبستگی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
سن	گرایش به مهاجرت	۰/۲۷۱	۰/۰۰۰	قبول فرضیه

۵- آزمون ضریب همبستگی میان وضعیت مسکن وگرایش به مهاجرت

فرضیه پنجم: بین وضعیت مسکن و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

جدول (۱۲) ضریب همبستگی میان دو متغیر وضعیت مسکن با متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان نشان می‌دهد. برای بررسی این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که بین دو متغیر وضعیت مسکن و گرایش به مهاجرت در میان پاسخگویان رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین با توجه به نتیجه همبستگی (r= ۰/۱۹۱) و سطح معناداری (Sig= ۰/۰۰۰) این فرضیه تایید می‌شود. پس می‌توان گفت بین دو متغیر وضعیت مسکن و گرایش به مهاجرت رابطه مستقیم، ضعیف و معناداری وجود دارد و زمانی که وضعیت مسکن بصورت مستاجر در میان پاسخگویان میزان گرایش به مهاجرت نیز در بین آن‌ها افزایش می‌یابد. در نهایت می‌توان گفت این فرضیه منظور رابطه وضعیت مسکن و گرایش به مهاجرت مورد تایید قرار می‌گیرد.

جدول (۱۲) آزمون ضریب همبستگی میان متغیر وضعیت مسکن و گرایش به مهاجرت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب همبستگی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
وضعیت مسکن	گرایش به مهاجرت	۰/۱۹۱	۰/۰۰۰	قبول فرضیه

۶- آزمون ضریب همبستگی میان اقامت در مبدا وگرایش به مهاجرت

فرضیه ششم: بین مدت اقامت در مبدا و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

جدول (۱۳) ضریب همبستگی میان دو متغیر مدت اقامت در مبدا با متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان نشان می‌دهد. برای بررسی این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که بین دو متغیر مدت اقامت در مبدا و گرایش به مهاجرت در میان پاسخگویان رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین با توجه به نتیجه همبستگی (r= -۰/۱۸۹) و سطح معناداری (Sig= ۰/۰۰۲) این فرضیه تایید می‌شود. پس می‌توان گفت بین دو متغیر مدت اقامت در مبدا و گرایش به مهاجرت رابطه معکوس، ضعیف و معناداری وجود دارد و زمانی که مدت اقامت در مبدا در میان پاسخگویان کمتر باشد میزان گرایش به مهاجرت نیز در بین آن‌ها افزایش می‌یابد. در نهایت می‌توان گفت این فرضیه منظور رابطه مدت اقامت در مبدا و گرایش به مهاجرت مورد تایید قرار می‌گیرد.

جدول (۱۳) آزمون ضریب همبستگی میان متغیر مدت اقامت در مبدا و گرایش به مهاجرت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب همبستگی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
مدت اقامت در مبدا	گرایش به مهاجرت	-۰/۱۸۹	۰/۰۰۲	قبول فرضیه

۷- آزمون ضریب همبستگی میان داشتن اقوام در مقصد وگرایش به مهاجرت

فرضیه هفتم: بین داشتن اقوام در مقصد و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

جدول (۱۴) ضریب همبستگی میان دو متغیر داشتن اقوام در مقصد با متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان نشان می‌دهد. برای بررسی این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که بین دو متغیر مدت داشتن اقوام در مقصد و گرایش به مهاجرت در میان پاسخگویان رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین با توجه به نتیجه همبستگی (r= ۰/۴۲۹) و سطح معناداری (Sig= ۰/۰۰۰) این فرضیه تایید می‌شود. پس می‌توان گفت بین دو متغیر داشتن اقوام در مقصد و گرایش به مهاجرت رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد و زمانی که داشتن اقوام در مقصد در میان پاسخگویان وجود داشته یاشد میزان گرایش به مهاجرت نیز در بین آن‌ها افزایش می‌یابد. در نهایت می‌توان

گفت این فرضیه منظور رابطه داشتن اقوام در مقصد و گرایش به مهاجرت مورد تایید قرار می‌گیرد.

جدول (۱۴) آزمون ضریب همبستگی میان متغیر داشتن اقوام در مقصد و گرایش به مهاجرت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب همبستگی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
داشتن اقوام در مقصد	گرایش به مهاجرت	۰/۴۲۹	۰/۰۰۰	قبول فرضیه

۸- آزمون ضریب همبستگی میان مبدا و مقصد و گرایش به مهاجرت

فرضیه هشتم: بین فاصله بین مبدا و مقصد و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

جدول (۱۵) ضریب همبستگی میان دو متغیر فاصله بین مبدا و مقصد با متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان نشان می‌دهد. برای بررسی این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که بین دو متغیر مدت فاصله بین مبدا و مقصد و گرایش به مهاجرت در میان پاسخگویان رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین با توجه به نتیجه همبستگی (r= ۰/۰۷۳) و سطح معناداری (Sig= ۰/۶۳۸) این فرضیه تایید نمی‌شود. پس می‌توان گفت بین دو متغیر فاصله بین مبدا و مقصد و گرایش به مهاجرت رابطه و معناداری وجود ندارد. در نهایت می‌توان گفت این فرضیه منظور رابطه فاصله بین مبدا و مقصد و گرایش به مهاجرت مورد تایید قرار نمی‌گیرد.

جدول (۱۵) آزمون ضریب همبستگی میان متغیر فاصله بین مبدا و مقصد و گرایش به مهاجرت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب همبستگی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
فاصله بین مبدا و مقصد	گرایش به مهاجرت	۰/۰۷۳	۰/۶۳۸	رد فرضیه

آزمون رابطه‌ی بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته تحقیق

۱-آزمون ضریب همبستگی بین متغیر سرمایه اجتماعی و ابعاد آن با گرایش به مهاجرت

فرضیه نهم: بین سرمایه اجتماعی و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

جدول (۱۶) ضریب همبستگی میان دو متغیر سرمایه اجتماعی و ابعاد آن با متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان نشان می‌دهد. برای بررسی این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که بین دو متغیر سرمایه اجتماعی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت در میان پاسخگویان رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین با توجه به نتیجه همبستگی (r= -۰/۲۳۷) و سطح معناداری (Sig= ۰/۰۰۱) این فرضیه تایید می‌شود. پس می‌توان گفت بین دو متغیر سرمایه اجتماعی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت رابطه معکوس و معناداری وجود دارد و زمانی که سرمایه اجتماعی و ابعاد آن در میان پاسخگویان میزان گرایش به مهاجرت نیز در بین آن‌ها افزایش می‌یابد. همچنین نتایج پژوهش نشان می‌دهد که متغیر سرمایه اجتماعی در ابعاد شناختی، ساختاری و ارتباطی نیز با متغیر گرایش به مهاجرت رابطه معناداری را نشان داده است. در نهایت می‌توان گفت این فرضیه منظور رابطه سرمایه اجتماعی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت مورد تایید قرار می‌گیرد.

جدول (۱۶) آزمون ضریب همبستگی میان متغیر سرمایه اجتماعی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب همبستگی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
سرمایه اجتماعی	گرایش به مهاجرت	-۰/۲۳۷	۰/۰۰۱	قبول فرضیه
بعد شناختی		-۰/۲۶۶	۰/۰۰۴	
بعد ساختاری		-۰/۲۵۴	۰/۰۰۱	
بعد رابطه‌ای		-۰/۲۹۶	۰/۰۰۱	

۲-آزمون ضریب همبستگی بین متغیر سرمایه فرهنگی و ابعاد آن با گرایش به مهاجرت

فرضیه دهم: بین سرمایه فرهنگی و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

جدول (۱۷) ضریب همبستگی میان دو متغیر سرمایه فرهنگی و ابعاد آن با متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان نشان می‌دهد. برای بررسی این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که بین دو متغیر سرمایه فرهنگی و گرایش به مهاجرت در میان پاسخگویان رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین با توجه به نتیجه همبستگی (r= ۰/۰۵۶) و سطح معناداری (Sig= ۰/۶۳۷) این فرضیه تایید نمی‌شود. پس می‌توان گفت بین دو متغیر سرمایه فرهنگی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین نتایج پژوهش نشان می‌دهد که متغیر سرمایه فرهنگی در ابعاد عینی، ذهنی و نهادی نیز با متغیر گرایش به مهاجرت رابطه معناداری را نشان نداده است. در نهایت می‌توان گفت این فرضیه منظور رابطه سرمایه فرهنگی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت مورد تایید قرار نمی‌گیرد.

جدول (۱۷) آزمون ضریب همبستگی میان متغیر سرمایه فرهنگی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب همبستگی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
سرمایه فرهنگی	گرایش به مهاجرت	۰/۰۵۶	۰/۶۳۷	رد فرضیه
بعد عینی		۰/۰۷۴	۰/۷۲۹	
بعد ذهنی		۰/۱۰۱	۰/۲۳۴	
بعد نهادی		۰/۰۵۱	۰/۵۳۳	

۳-آزمون ضریب همبستگی بین متغیر سرمایه اقتصادی با گرایش به مهاجرت

فرضیه یازدهم: بین سرمایه اقتصادی و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

جدول (۱۸) ضریب همبستگی میان دو متغیر سرمایه اقتصادی با متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان نشان می‌دهد. برای بررسی این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که بین دو متغیر مدت سرمایه اقتصادی و گرایش به مهاجرت در میان پاسخگویان رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین با توجه به نتیجه همبستگی (r= ۰/۵۳۷) و سطح معناداری (Sig= ۰/۰۰۰) این فرضیه تایید می‌شود. در نهایت می‌توان گفت این فرضیه منظور رابطه سرمایه اقتصادی و گرایش به مهاجرت مورد تایید قرار می‌گیرد.

جدول (۱۸) آزمون ضریب همبستگی میان متغیر سرمایه اقتصادی و گرایش به مهاجرت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب همبستگی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
سرمایه اقتصادی	گرایش به مهاجرت	۰/۵۳۷	۰/۰۰۰	قبول فرضیه

۴-آزمون ضریب همبستگی بین متغیر احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن با گرایش به مهاجرت

فرضیه دوازدهم: بین احساس امنیت اجتماعی و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

جدول (۱۹) ضریب همبستگی میان دو متغیر احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن با متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان نشان می‌دهد. برای بررسی این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که بین دو متغیر احساس امنیت اجتماعی و گرایش به مهاجرت در میان پاسخگویان رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین با توجه به نتیجه همبستگی (r= -۰/۵۶۲) و سطح معناداری (Sig= ۰/۰۰۰) این فرضیه تایید می‌شود. پس می‌توان گفت بین دو متغیر احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت رابطه معکوس و معناداری وجود دارد و زمانی که احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن در میان پاسخگویان کاهش یابد میزان گرایش به مهاجرت نیز در بین آن‌ها افزایش می‌یابد. همچنین نتایج پژوهش نشان می‌دهد که متغیر

احساس امنیت اجتماعی در ابعاد امنیت اجتماعی، عملکرد نیروی انتظامی و قوانین حکومتی نیز با متغیر گرایش به مهاجرت رابطه معناداری را نشان داده است. در نهایت می‌توان گفت این فرضیه منظور رابطه احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت مورد تایید قرار می‌گیرد.

جدول (۱۹) آزمون ضریب همبستگی میان متغیر احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب همبستگی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
احساس امنیت اجتماعی	گرایش به مهاجرت	-۰/۵۶۲	۰/۰۰۰	قبول فرضیه
امنیت اجتماعی		-۰/۵۲۳	۰/۰۰۰	
عملکرد نیروی انتظامی		-۰/۴۳۲	۰/۰۰۰	
قوانین حکومتی		-۰/۴۴۸	۰/۰۰۰	

۵-آزمون ضریب همبستگی بین متغیر رضایت از کیفیت زندگی و ابعاد آن با گرایش به مهاجرت

فرضیه سیزدهم: بین رضایت از کیفیت زندگی و گرایش به مهاجرت معلمان مقطع متوسطه به خارج از استان خوزستان نواحی چهارگانه اهواز رابطه وجود دارد.

جدول (۲۰) ضریب همبستگی میان دو متغیر رضایت از کیفیت زندگی و ابعاد آن با متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان نشان می‌دهد. برای بررسی این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که بین دو متغیر رضایت از کیفیت زندگی و گرایش به مهاجرت در میان پاسخگویان رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین با توجه به نتیجه همبستگی (r= -۰/۴۹۹) و سطح معناداری (Sig= ۰/۰۰۰) این فرضیه تایید می‌شود. پس می‌توان گفت بین دو متغیر رضایت از کیفیت زندگی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت رابطه معکوس و معناداری وجود دارد و زمانی که

رضایت از کیفیت زندگی و ابعاد آن در میان پاسخگویان کاهش یابد میزان گرایش به مهاجرت نیز در بین آن‌ها افزایش می‌یابد. همچنین نتایج پژوهش نشان می‌دهد که متغیر رضایت از کیفیت زندگی در ابعاد سلامت جسمی، سلامت روانشناختی؛ روابط اجتماعی و محیط اجتماعی نیز با متغیر گرایش به مهاجرت رابطه معناداری را نشان داده است. در نهایت می‌توان گفت این فرضیه منظور رابطه رضایت از کیفیت زندگی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت مورد تایید قرار می‌گیرد.

جدول (۲۰) آزمون ضریب همبستگی میان متغیر رضایت از کیفیت زندگی و ابعاد آن و گرایش به مهاجرت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب همبستگی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
رضایت از کیفیت زندگی	گرایش به مهاجرت	-۰/۴۹۹	۰/۰۰۰	قبول فرضیه
سلامت جسمی		-۰/۳۹۷	۰/۰۰۰	
سلامت روانشناختی		-۰/۴۳۶	۰/۰۰۰	
روابط اجتماعی		-۰/۳۵۱	۰/۰۰۰	
محیط اجتماعی		-۰/۴۸۳	۰/۰۰۰	

تحلیل چند متغیره

در پژوهش حاضر برای انجام تحلیل چند متغیره از رگرسیون به روش گام به گام استفاده شد.

رگرسون به روش گام به گام

برای بررسی سهم تاثیرگذاری هر یک از متغیرهای مستقل بر متغیر گرایش به مهاجرت از رگرسیون به روش گام به گام استفاده شده است. در این بخش متغیرهای سرمایه فرهنگی، سرمایه اجتماعی، احساس امنیت اجتماعی، رضایت از زندگی تحت عنوان متغیر مستقل وارد تحلیل رگرسیون شده اند که نتایج آن در ادامه به شرح ذیل می‌باشد.

جدول (۲۱) آماره‌های تحلیل چند متغیره رگرسیون متغیر گرایش به مهاجرت

متغیر	بتای استاندارد شده	T	Sig	Vif عامل تورم واریانس	ضریب تحمل	کمیتF	سطح معناداری	ضریب همبستگی چندگانه	۰/۴۷۹
احساس امنیت اجتماعی	۰/۳۰۱	۶/۶۳۳	۰/۰۰۰	۱/۰۰۴	۰/۹۴۲	۳۳/۳۵۴	۰/۰۰۰	ضریب تعیین R^2	۰/۳۶۴
سرمایه اجتماعی	۰/۲۱۷	۵/۵۲۶	۰/۰۰۰	۱/۰۸۹	۰/۹۹۲			ضریب تعیین تعدیل شده Adj R^2	۰/۳۱۴
رضایت از کیفیت زندگی	۰/۲۸۶	۶/۳۶۵	۰/۰۰۰	۱/۰۱۰	۰/۹۹۸			اشتباه معیار برآورد	۱۲/۲۸
								کمیت دوربین واتسون ۲/۲۶۷	

در جدول (۲۱) نتایج مربوط به تحلیل واریانس و تحلیل رگرسیون گام به گام متغیر گرایش به مهاجرت با متنغیرهای مستقل ارائه شده است. اطلاعات ارائه شده نشان می‌دهد، میزان F محاسبه شده معنی دار است (P<۰/۰۱). همچنین بر اساس ضریب تعیین محاسبه شده حدود ۰/۲۶۴ از واریانس مربوط به متغیر گرایش به مهاجرت با متغیرهای ارائه شده در مدل، توضیح داده می شود. همچنین این جدول (۲۱) میزان همبستگی بین متغیرهای مستقل و پژوهش و گرایش به مهاجرت را نشان می دهد. نخست اینکه این پژوهش تا سه گام پیش رفته است.

در گام اول متغیر احساس امنیت اجتماعی وارد معادله رگرسیون شده است که میزان ضریب همبستگی آن با متغیر گرایش به مهاجرت ۰/۵۶۲- به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعین برابر با ۰/۴۵۷ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر ۰/۲۹۸ به دست آمده است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که متغیر احساس امنیت اجتماعی۴۵ درصد از تغییرات متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان تبیین می‌کند.

در گام دوم متغیر سرمایه اجتماعی وارد معادله رگرسیون شده است که میزان ضریب همبستگی آن با متغیر گرایش به مهاجرت ۰/۲۳۷- به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعین برابر با ۰/۱۹۸ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر ۰/۱۳۵ به دست آمده است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که متغیر سرمایه اجتماعی ۱۹درصد از تغییرات متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان تبیین می‌کند.

در گام سوم متغیر رضایت از کیفیت زندگی وارد معادله رگرسیون شده است که میزان ضریب همبستگی آن با متغیر گرایش به مهاجرت ۰/۴۹۹- به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعین برابر با ۰/۲۹۷ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر ۰/۲۴۶ به دست آمده است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که متغیر رضایت از کیفیت زندگی ۲۹درصد از تغییرات متغیر گرایش به مهاجرت را در میان پاسخگویان تبیین می‌کند.

مقدار F نیز بیانگر نسبت متوسط واریانس رگرسیون به متوسط واریانس باقی‌مانده رگرسیون می‌باشد. در واقع معناداری F بیانگر میزان و درصد اطمینان به نتایج به دست آمده می باشد. بنابراین با توجه به سطح معناداری F نتایج به دست آمده قابل اطمینان می‌باشند.

بر اساس نتایج جدول (۲۱) زیر شاخص‌های تولرانس و همچنین وی.آی.اف. در حد قابل قبولی (کمتر از ۲/۵) می‌باشد.

بتا (*Beta*) نیز مقدار استاندارد شده b می‌باشد که میزان تغییر در y را به ازای یک واحد تغییر در x (یا متغیر مستقل) نشان می‌دهد. به عبارت دیگر، به صورت واضح‌تر تاثیر هر متغیر مستقل را به طور جدا بر متغیر وابسته بیان می‌دارد. با توجه به جدول (۴-۴۵) و با توجه به سطح معناداری (Sig<۰/005) فرضیه‌های پژوهش مورد بررسی قرار گرفته‌اند. بنابراین با توجه به جدول (۲۱) و با توجه به سطح معناداری (Sig=۰/000) تاثیر متغیر

احساس امنیت اجتماعی بر متغیر گرایش به مهاجرت با توجه به مقدار (Beta=۳۰۱) معنادار می‌باشد. همچنین با توجه به جدول (۲۱) و با توجه به سطح معناداری (Sig=۰/000) تاثیر متغیر سرمایه اجتماعی بر متغیر گرایش به مهاجرت با توجه به مقدار (Beta=۲۱۷) معنادار می‌باشد. همچنین، با توجه به جدول (۲۱) و با توجه به سطح معناداری(Sig=۰/000) تاثیر متغیر رضایت از کیفیت زندگی بر متغیر گرایش به مهاجرت با توجه به مقدار (Beta=۲۸۶) معنادار می‌باشد.

بنابراین با توجه به نتایج مقدار ضریب نعیین برای گرایش به مهاجرت ۰/۳۶۴ متوسط ارزیابی می‌شود.

نتایج جدول (۲۱) حاکی از اهمیت متغیرهای احساس امنیت اجتماعی، سرمایه اجتماعی و رضایت از کیفیت زندگی در تبیین گرایش به مهاجرت در میان پاسخگویان می باشد. همان طور که ملاحظه شده است متغیر سرمایه فرهنگی از تحلیل رگرسیون خارج شده است و نتوانسته واریانس متغیر گرایش به مهاجرت را تبیین کند. در ادامه همان طور که در جدول (۲۲) ملاحظه می‌کنید متغیره سرمایه فرهنگی به عنوان متغیر خارج شده از مدل رگرسیون تلقی شد که تاثیر معناداری بر متغیر وابسته (گرایش به مهاجرت) نداشته است.

جدول (۲۲) متغیرهای خارج شده از مدل رگرسیونی گرایش به مهاجرت

متغیرها	بتا	کمیت t	سطح معناداری
سرمایه فرهنگی	۰/۲۳	۰/۳۸۸	۰/۶۲۸

بحث و نتیجه‌گیری

از عوامل اجتماعی تاثیرگذار بر گرایش به مهاجرت سرمایه اجتماعی می‌باشد. در خصوص سرمایه اجتماعی پانتام بر این باور است که سرمایه اجتماعی صورت مختلف سازمان اجتماعی همانند اعتماد، هنجارها و شبکه‌ها می‌باشد که می‌توانند با آسان‌سازی اقدامات یکپارچه، شایستگی جامعه را ارتقا بخشد. سرمایه اجتماعی مانند دیگر سرمایه ها تولیدکننده است و احتمال دسترسی به اهداف معین را تهیه می کند. همان طور که بی‌شاپ و سایم درباره جامعه شایسته بر این باور بود که جامعه شایسته جامعه‌ای است که قادر است نزاع ها و

کشمکش‌های درونی را تحمل و تفاوت‌ها را حفظ و تحمل کند. بر اساس این مفاهیم، یک جامعه شایسته جامعه‌ای است که بتواند راه‌های موثر برای مقابله با چالش‌های زندگی پرورش دهد و اشخاص را برابر ناملایات زندگی مقاوم سازد. فوکومایا هم نیز مانند پانتام، سرمایه اجتماعی را در سطح کلان مورد بررسی قرار داده است و مولفه‌های مورد بحث پانتام در بحث وی نیز تکرار می‌شود. فوکویاما سرمایه اجتماعی را به عنوان مجموعه معینی از هنجارها یا ارزش‌های غیررسمی تعریف کرده است که اعضای گروهی که همکاری و تعاون میان آن‌ها مجاز است در آن سهیم می‌باشند. در واقع فوکویاما بر این باور بود که هنجارهایی که تولید سرمایه اجتماعی می‌کنند اساسا باید شامل سجایایی از قبیل صداقت، ادای تعهدات ارتباطات دو جانبه باشد که این هنجارها موجب توسعه جامعه می‌شود و همین طور بوردیو سرمایه اجتماعی را مجموعه‌ای از منبع‌های مادی یا غیرمادی است که به یک شخص یا گروه اجازه می‌دهد تا شبکه‌ی استواری از رابطه‌های کم و بیش تثبیت شده‌ی آشنایی و شناسایی دو طرفه را در تملک داشته باشند. بوردیو در این مورد بر وجوب انباشتگی و پایداری رابطه‌ها اصرار می‌ورزد و سرمایه اجتماعی را مجموعه بزرگی از منابع بالفعل یا بالقوه‌ای می‌شناسد که به تملک یک شبکه‌ای پایدار متصل شده‌اند. که این روابط و شبکه‌های پایدار شخص را در مقابل تنش‌های اجتماعی مقاوم می‌سازد و در باور هانی فان سرمایه اجتماعی متشکل از آن پدیده‌ای است که در روابط بین انسان‌ها پنهان شده و موجب شکل گرفتن حسن نیت میان آنها می‌شود، هودلی آن‌ها را نسبت به همدیگر بر می‌انگیزد، آن‌ها را پیرو جمع می کند و بدین سان زمینه‌ی معاشرت بیشتر و روابط پایداری میان آنان را فراهم می‌آورد که این روابط و همدلی موجب دوام بیشتر افراد در مقابل مشکلات می‌شود. در ادامه تایید نظریات مذکور نتایج تحقیقات عباس پور و صباغ (۱۳۹۸) نشان داند که رابطه‌ی معناداری بین سرمایه اجتماعی و میزان گرایش به مهاجرت وجود دارد. بنابراین یافته‌ی تحقیق پیشین و محتوای نظریات ذکر شده همسو با نتیجه تحقیق خاضر بوده است پس می‌توان گفت قابل کاربرد در جامعه آماری مورد مطالعه است.

از عوامل تاثیرگذار بر گرایش به مهاجرت احساس امنیت اجتماعی می‌باشد. در خصوص احساس امنیت اجتماعی می‌توان بیان نمود که احساس امنیت اجتماعی به ایمنی و آرامش

افراد در جامعه است و یک نیاز اساسی برای زندگی سالم و پویا محسوب می‌شود. این احساس به طور مستقیم با کیفیت زندگی، سلامت روان و مشارکت اجتماعی افراد در ارتباط است. بنابراین، ایجاد و حفظ احساس امنیت اجتماعی یک فرایند پیچیده است که نیازمند توجه به عوامل مختلف و اتخاذ تدابیر مناسب در سطح فردی، اجتماعی و حکومتی است. اولین و اساسی ترین نیاز انسانی هر فرد، امنیت و احساس مطلوب ناشی از آن است نخستین کوشش ملت ها با هر نوع حکومت، حفظ امنیت داخلی و خارجی آنها است. این ویژگی، مهمترین کارکرد دولت ها از بدو تاسیس شان می‌باشد. به همین دلیل رویکردها و روش‌های گوناگونی برای سنجش امنیت داخلی و خارجی دولت ها و ملت ها از سوی اندیشمندان مطرح شده است. پژوهش‌های صورت گرفته نشان می‌دهد درصد قابل توجهی از جامعه ایران فاقد احساس امنیت هستند. این احساس ممکن است به خاطر وجود پاره ای از عوامل مخل امنیت در جامعه ناشی شود. احساس امنیت اجتماعی، از موقعیت و جایگاه برجسته‌ای در برنامه ریزی کشور برخوردار است که دست یابی و پایدارسازی آن نیازمند مقدمات و زمینه‌های پیچیده‌ای بوده و آسیب‌پذیری یا زوال آن نیز، معلول زمینه ها و عوامل متفاوتی است. در ادامه تایید نظریات مذکور نتایج تحقیقات امرائی و عربیان (۱۴۰۱) نشان داند که رابطه‌ی معناداری بین احساس امنیت اجتماعی و میزان گرایش به مهاجرت وجود دارد. بنابراین یافته‌ی تحقیق پیشین و محتوای نظریات ذکر شده همسو با نتیجه تحقیق خاضر بوده است پس می‌توان گفت قابل کاربرد در جامعه آماری مورد مطالعه است.

از عوامل تاثیرگذار بر گرایش به مهاجرت رضایت از کیفیت زندگی می‌باشد. در خصوص رضایت از کیفیت زندگی یک مفهوم ذهنی و منحصر به فرد است، یعنی هر انسانی متناسب با ارزیابی شناختی از کیفیت و شرایط زندگی خود، تعریفی متفاوت از آن را دارد. کیفیت زندگی یکی از مفاهیم روانشناسی مثبت است که در نیمه دوم قرن بیستم محبوبیت و مقبولیت پیدا کرد. کیفیت زندگی مفهومی چند وجهی است که به شادکامی کلی به دلیل ارزیابی ذهنی و عینی وی از تمام جنبه های زندگی اش اشاره دارد. کیفیت زندگی یک فرد دارای عوامل تعیین کننده متعددی از جمله ارزش ها، اهداف، فرهنگ و محیطی است که فرد در آن زندگی می کند، خواسته ها، نیازها و سایر موارد و تعدد تعاریف کیفیت زندگی در پرتو

رویکردهای نظری مطالعه آن منجر به عدم توافق بر سر تعریف واحدی از مفهوم کیفیت زندگی شد. همچنین رضایت از کیفیت زندگی به میزان رضایت فرد از جنبه‌های مختلف زندگی‌اش اشاره دارد. این مفهوم شامل ابعاد مختلفی مانند سلامت جسمی و روانی، روابط اجتماعی، وضعیت اقتصادی، و دسترسی به فرصت‌های آموزشی و رفاهی است. رضایت از کیفیت زندگی، یک ارزیابی ذهنی است و می‌تواند تحت تأثیر عوامل مختلفی از جمله فرهنگ، ارزش‌ها، و تجربیات فردی قرار گیرد. داشتن سلامت جسمی و روانی خوب، از عوامل اساسی در رضایت از کیفیت زندگی است. روابط سالم و حمایت‌کننده با خانواده، دوستان و جامعه، نقش مهمی در ارتقای رضایت از زندگی ایفا می‌کند. دسترسی به منابع مالی کافی برای تأمین نیازهای اساسی و ایجاد امنیت اقتصادی، از عوامل مهم در رضایت از زندگی است. دسترسی به فرصت‌های آموزشی و شغلی مناسب، به فرد این امکان را می‌دهد تا از پتانسیل‌های خود استفاده کند و احساس مفید بودن داشته باشد. داشتن احساس امنیت و آزادی در جامعه، از عوامل مهم در رضایت از زندگی است. داشتن اهداف و معنا در زندگی، به فرد احساس ارزشمندی و جهت‌گیری می‌دهد. داشتن سبک زندگی سالم، شامل تغذیه مناسب، ورزش منظم و خواب کافی، به بهبود کیفیت زندگی کمک می‌کند. داشتن نگرش مثبت به زندگی و تمرکز بر جنبه‌های مثبت آن می‌تواند تأثیر مثبتی بر رضایت از زندگی داشته باشد. یادگیری مهارت‌های جدید، ذهن را فعال نگه می‌دارد و به فرد احساس پیشرفت و موفقیت می‌دهد. یادگیری تکنیک‌های مدیریت استرس مانند مدیتیشن و تنفس عمیق، به کاهش استرس و بهبود سلامت روان کمک می‌کند. شرکت در فعالیت‌های اجتماعی و برقراری ارتباط با دیگران، به فرد احساس تعلق و حمایت اجتماعی می‌دهد. کمک به دیگران و انجام کارهای خیرخواهانه، احساس رضایت و معنای بیشتری در زندگی ایجاد می‌کند. تعیین اهداف و تلاش برای رسیدن به آنها، به فرد احساس پیشرفت و انگیزه می‌دهد. مراقبت از سلامت جسمی و روانی، شامل تغذیه مناسب، ورزش، خواب کافی و مراجعه منظم به پزشک، از اهمیت بالایی برخوردار است. در ادامه تایید نظریات مذکور نتایج تحقیقات پیری و همکاران (۱۴۰۳) نشان داند که رابطه‌ی معناداری بین رضایت از کیفیت زندگی و میزان گرایش به مهاجرت وجود دارد. بنابراین یافته‌ی تحقیق پیشین و محتوای نظریات ذکر شده همسو با

نتیجه تحقیق خاضر بوده است پس می‌توان گفت قابل کاربرد در جامعه آماری مورد مطالعه است. شریفی (۱۳۸۳) در پژوهشی خود نشان داد که نتایج بدست آمده حاکی از تأیید فرضیات مرتبط با دافعه اجتماعی بر اداره سازمان و حمایت سازمان از اعضا و دافعه اقتصادی بر رضایت شغلی و دافعه اجتماعی بر اداره سازمان و حمایت سازمان از اعضا و دافعه اقتصادی بر رضایت شغلی و دافعه سیاسی بر دافعه سازمانی است همچنین فرض ارتباط دافعه سازمانی با بعد عینی مهاجرت نیز تأیید شده است.

نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد که متغیرهای احساس امنیت اجتماعی، سرمایه اجتماعی، رضایت از کیفیت زندگی ۳۶/۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته، گرایش به مهاجرت را تبیین می کند که همسو با نظریه ی بو.ردیو می باشد که بیان می کرد نوع کنش اشخاص در برابر شرایط و حوادث محیطی از طرف افراد وابسته به سرمایه اجتماعی آنها است. همچنین نتایج تحقیق حاضر همسو با تحقیق باسو و راجبهندری (۲۰۲۳)، وانگ و لی (۲۰۲۳)، لیو و چانگ (۲۰۲۲) و لی (۲۰۲۰) می‌باشد.

با انجام هر پژوهش، راه به‌سوی پژوهش‌های بعدی باز می‌شود و لزوم انجام پژوهش‌های بیشتری احساس می‌گردد.

۱-با توجه به اینکه میزان گرایش به مهاجرت در این پژوهش بالاتر از حد متوسط می‌باشد، پیشنهاد می‌شود محققان در پژوهش‌های آتی با روش پدیدارشناختی تجارب معلمان از گرایش به مهاجرت را بررسی نمایند.

۲-پیشنهاد می شود در پژوهش‌های آتی، محققان عوامل موثر بر سرمایه فرهنگی معلمان را مورد بررسی قرار دهند.

۳-به منظور بررسی میزان گرایش به مهاجرت در سطح وسیع تر پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی علاوه بر معلمان مرکز استان، معلمان سایر شهرستان‌ها و مناطق روستایی نیز مورد بررسی قرار گیرند.

۴-جهت تبیین دقیق‌تری متغیرهای مستقل و وابسته‌ی تحقیق و شناسایی عوامل موثر دیگر، پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آینده جهت جمع‌آوری داده‌ها علاوه بر روش کمی از روش‌های کیفی نیز استفاده گردد.

با توجه به نتایج به دست آمده ار این پژوهش می توان پیشنهادهای زیر را ارائه نمود:

-با توجه به اینکه سرمایه اجتماعی یکی از عوامل موثر بر گرایش به مهاجرت در بین معلمان مقطع متوسطه نواحی چهارگانه اهواز است.ایجاد کلینیک روانشناسی رایگان، جهت تقویت سرمایه اجتماعی خانوادهی معلمان، گامی موثر در راستای کاهش گرایش به مهاجرت در مناطق محروم نواحی چهارگانه اهواز می باشد.

بهبود وضعیت اقتصادی و رفاهی معلمان به ویژه با توجه بیشتر به معلمان کم درآمد برای اوقات فراغت آنها و مشارکت بیشتر در فعالیت‌های اجتماعی.

-پیشنهاد می شود، جهت تقویت بعد عینی سرمایه فرهنگی، مدارس با ایجاد ایستگاه‌های مطالعاتی معلمان را به مطالعه‌ی کتب بروز و مطابق با روز دینا تشویق کنند.

-در راستای تقویت بعد نهادی سرمایه فرهنگی، پیشنهاد می‌شود، سازمان آموزش و پرورش دوره‌های ضمن خدمت کار با رایانه و سیستم‌های آموزشی، طراحی وب سایت جهت را برگزار کنند.

-پیشنهاد می‌شود که سازمان آموزش و پرورش حقوق و مزایا معلمان چه رسمی و چه غیررسمی را افزایش دهد.

-پیشنهاد می‌شود که سازمان آموزش و پرورش در زمان تعطیلات مدارس به معلمان واجد شرایط در استان‌های دیگر هتل و شرایط تفریحی را فراهم آورد.

-برخی از معلمان ممکن است برای تحصیل در مقاطع بالاتر در استان مقصد، اقدام به مهاجرت کنند و سپس به عنوان معلم مشغول به کار شوند. بنابراین پیشنهاد می شود در سطح استان کیفیت دانشگاه فرهنگیان افزایش یابد و رشته‌های مختلف تا مقطع دکتری آورده شود.

-چون اهواز جزو مناطق نفت خیز محسوب میشود و اختلاف تسهیلات بین معلمان و کارکنان شرکت نفت آنان چشمگیر است، لذا چهت کاهش گرایش به مهاجرت، تدابیری اندیشه شود تا معلمان نیز بتوانند از سایر امکانات موجود در سطح استان و شهرستان برخوردار شوند.

-برای ارتقای آموزش و برای اینکه از تاثیرات نامطلوب مهاجرین معلمین در سطح شهرستان کاسته شود پیشنهاد می شود که با مشارکت شورای اداری شهر، مراکز تفریحی و ورزشی جذاب دایر شود و همچنین بخش خدمات درمانی به پزشکان فوق تخصص مجهز شود.

-معلمان علاقه مند و کوششا و تلاش گر شناسایی شوند و مورد توجه واحترام ویژه قرار گیرند و در کنار آن تسهیلات و امتیازات مادی نیز به همه افراد شایسته برسد.

-با تجهیز کتابخانه عمومی و آموزشگاهی، امکان مطالعه نشریات، مجلات، مقالات، روزنامه‌ها و به ویژه کار با اینترنت برای معلمین به کار پژوهشی و تحقیقات علمی فراهم کرد.

-به مسئولین آموزش و پرورش توصیه می‌شود با بهبود شرایط زیستی و اعتماد آفرینی به ماندگاری در زیست بوم اصلی تلاش نمایند.

منابع و ماخذ:

اعتصامی، الهام السادات و احمدی، حسن،(۱۳۹۷)، بررسی و تحلیل علل و جریان های مهاجرت های بین استانی ۹۰ _ ۱۳۷۵ مطالعه موردی؛ استان اصفهان، کنفرانس عمران، معماری و شهرسازی کشورهای جهان اسلام،تبریز.

بیک‌محمدی، حسن، و مجتبی حاتمی (۱۳۸۹)، تحلیل جغرافیایی روند مهاجرت در استان آذربایجان شرقی (۸۵-۱۳۶۵)، آمایش محیط، شماره ،۱۰ صص ۴۲-۲۳.

بنها، فاطمه، و علی گلی (۱۳۹۲)، بررسی روند مهاجرت‌های بین استانی ایران در سه دهه اخیر (سرشماری ۱۳۹۰-۱۳۶۵). فصلنامه جمعیت، شماره ۸۵ و ۸۶ ، صص: ۷۸-۵۷.

پورخزایی، علی و بازوند، سجاد،۱۳۹۹،مفهوم شناسی بحران امنیت اجتماعی با تاکید برمکتب کپنهاگ،دومین همایش ملی امنیت اقتدار و پیشرفت،تهران

جهان مهین، مجیدرضا و کریمی، مجیدرضا،(۱۳۹۷)، بررسی عوامل موثر بر مهاجرت‌های داخلی و راه‌کارهایی برای ثبت آن. یازدهمین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی و علوم اجتماعی، تهران.

خلیلی دهدزی، افشین و کیانی قلعه سردی، فریدون،۱۳۹۵،نقش و جایگاه امنیت اجتماعی در جامعه،کنفرانس جهانی روانشناسی و علوم تربیتی، حقوق و علوم اجتماعی در آغاز هزاره سوم،شیراز

حسینی، قربان؛ محمود، مشفق و راحله زارع مهرجردی (۱۳۹۵)، توصیف و تحلیل مهاجرت‌های بین استانی در ایران و تعیین کننده‌های آن طی دوره ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰. نشریه برنامه ریزی فضایی، دوره، ۶ ، شماره، ۴ (پیاپی ۲۳)، صفحات :۱۹-۴۳.

درینی ، و .تابان ، م . نامدار جویمی ، ا . باهنر ، ن (۱۳۹۴)، بررسی رابطه سرمایه نمادین با سرمایه فرهنگی: مورد مطالعه دانشجویان دانشگاه دولتی ایلام ، مطالعات فرهنگ و ارتباطات ، ۱۶ ، ۱۹۷-۱۷۷.

ذکایی، محمد سعید (۱۳۸۵)، جوانان، جهانی شدن و مهاجرت های بین المللی. مجله جامعه شناسی ایران، سال دوم، شماره ۷، ۷۵-۴۱.

رحیمی، فرج الله (۱۳۹۵). نرم افزارهای کاربردی در تحقیقات مدیریت، اهواز: نشر تراوا.

رشیدی آل هاشم، سیدمحمدرضا و هادی طحان، محسن،۱۳۹۹،فرایند شکل گیری امنیت اجتماعی و نقش شاخص سرمایه اجتماعی در پدید آمدن آن،دومین همایش ملی امنیت اقتدار و پیشرفت،تهران

زنجانی، حبیب اله و زرینتاج علیزاده آهی (۱۳۷۲)، بررسی مهاجرت در مطالعات تحول جمعیت ایران، فصلنامه جمعیت، شماره ۵ و ۶ صص: ۵۹-۶۸.

زنگنه، یعقوب،(۱۳۹۱)، تحلیل کمی مهاجرت‌های بین استانی و رشد جمعیت استان‌های کشوردرفاصله سال‌های ۱۳۷۵-۸۵ دررابطه با تحولات بازارنیروی کار. پنجمین کنگره بین‌المللی جغرافیادانان جهان اسلام، تبریز.

شاملویی، علی و فتحی، محمدحسین و خلیجی، محمدعلی،۱۳۹۷،آسیب شناسی و شاخص های بستر سازی امنیت اجتماعی از منظر اسلام،کنفرانس بین المللی امنیت، پیشرفت و توسعه پایدار مناطق مرزی، سرزمینی و کلانشهرها، راهکارها و چالش ها با محوریت پدافند غیر عامل و مدیریت بحران،تهران

شامانی، مجید و حسینی، سیدمحمدحامد،۱۳۹۹،سیر تحول مفهوم امنیت و امنیت اجتماعی در ایران،دومین همایش ملی امنیت اقتدار و پیشرفت،تهران

شریفی، منصور،(۱۳۸۳)، بررسی گرایش به مهاجرت از کشور در اساتید دانشگاه‌های تهران و صنعتی شریف. دومین همایش انجمن جمعیت شناسی ایران، شیراز.

شوقی لرد، الهه و علیزاده ثانی، محسن و شیرخدایی، میثم و عرب، محبوبه،(۱۳۹۷)، نقش سازمان‌ها در کاهش مهاجرت نخبگان.کنفرانس ملی مطالعات نوین اقتصاد، مدیریت و حسابداری در ایران،کرج.

عباسی، فرید و صولتی، جلیل و دهانی، ادهم،۱۴۰۱،بررسی مفهوم امنیت اجتماعی،هجدهمین کنفرانس ملی روانشناسی، علوم تربیتی و اجتماعی،بابل

عباسی اقدم، حسین و رضایی، افشین،۱۴۰۰،تحلیل جامعه شناختی تاثیر امنیت اجتماعی بر پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی. فصلنامه مطالعات فرهنگی پلیس، دوره: ۸، شماره: ۲

علیزاده محمد، و کاظم کازرونی (۱۳۷۳)، مهاجرت و شهرنشینی در ایران، سازمان برنامه‌وبودجه.

قبادیان، مسلم و معصومی، فاطمه و چگنی، فرانک،۱۳۹۵،مفهوم امنیت اجتماعی، انواع و ضرورت آن،اولین همایش ملی آینده پژوهی، علوم انسانی و امنیت اجتماعی،خرم آباد

قلندریان، ایمان،(۱۴۰۲)، تحلیل جریان مهاجرت میان شهرستانی در استان‌های خراسان(طی دوره ۱۳۹۰تا ۱۳۹۵). پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره: ۱۳، شماره: ۴۶.

لوکاس، دیوید و مید، پاول، (۱۳۸۱) ؛ درآمدی بر مطالعات جمعیتی، ترجمه حسین محمودیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

گراوند، فرشید و نادی، علی محمد،۱۳۹۵،تهدیدات امنیت اجتماعی علیه هویت اجتماعی و راهکار های مقابله با آنها در کشور جمهوری اسلامی ایران،اولین همایش ملی آینده پژوهی، علوم انسانی و امنیت اجتماعی،خرم آباد،

گودرزی، محمود و کیانی، امین و اسدی حیه، زهرا و گل افلاک، شیما و لشنی، الناز،۱۴۰۳،آسیب شناسی و تحلیل موقعیت آموزشی در مهاجرت و خسارت و عوارض ناشی از مهاجرت،هفدهمین کنفرانس ملی حقوق، روانشناسی و مشاوره علوم اجتماعی و انسانی،شیروان

میر احمدی، منصور و خاکسار، علی محمد،۱۴۰۱،بررسی مفهوم امنیت اجتماعی در نظام جمهوری اسلامی ایران،دهمین کنفرانس بین المللی علوم سیاسی، روابط بین الملل و تحول

میرزامصطفی، سید مهدی و قاسمی، پروانه،(۱۳۹۲)، عوامل موثر بر مهاجرت‌های استانی با استفاده از مدل جاذبه. فصلنامه سیاست‌های مالی و اقتصادی، دوره: ۱، شماره: ۳.

میرفردی، اصغر و صالحی نیا، فاطمه و احمدی، علی یار، (۱۴۰۱)، بررسی رابطه اعتماد بین شخصی و رضایت شغلی با گرایش به مهاجرت داخلی: مورد مطالعه، معلمان کلان شهر شیراز. مجله پژوهش و برنامه ریزی شهری، دوره: ۱۳، شماره: ۵۱.

منفرد ، ح .(۱۳۹۴)، عدالت آموزشی، تاثیر سرمایه فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی بر موفقیت دانش‌آموزان. نشریه رشد آموزش علوم اجتماعی . زمستان ۹۴ .شماره ۶۹ .صفحه ۴۶ تا ۵۱.

نایبی، هوشنگ و خادمی، علی،(۱۴۰۲)، عوامل موثر بر احساس امنیت اجتماعی، دومین کنفرانس ملی آسیب‌های اجتماعی و روانی با تاکید بر علوم رفتاری،خرامه.

- Arksey, H., & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: towards a methodological framework. International Journal of Social Research Methodology, 8(1), 19-32.

Basu, K,. & Rajbhandary, S.(2023). Interprovincial migration of physicians in Canada: What are the determinants?. Health Policy Volume 76, Issue 2, 2024, Pages 186-193.

-Bauman, Z (1998), the Individualized Society, London, Policy Press.

-Bauman, Z (2000), Life in fragment Essayer in Postmodern morality, Oxford, Blackwell.

Burt, R . (2000) A prim on crime and delinquency theory scond Edition , wads worth

-Castles, S; Miller, M (2023) The Age of Migration, 3nd edition MacMillan, London.

-Cliggett, L. (2000). Social components of migration: experiences from Southern Province, Zambia. Human Organization, 59(1), 125-135.

Perez-Lua, F,. Lazalde, G,.Farias, C, C,. Barajas, C,. Kemmick Pintor, J,. Ponce, N,. Ortega, A,. Trinidad Young, M.(2025). Measuring county-level immigration policy contexts that may influence Latino health in California. SSM - Population Health, Available online 20 March 2025, 101790

- Greenwood, M. J. (1997). Internal migration in developed countries. Handbook of population and family economics, 1, 647-720.

- Levac, D., Colquhoun, H., & O'Brien, K. K. (2020). Scoping studies: advancing the methodology. Implementation science, 5(1), 1-9.

-Li, H,.(2020). “Modeling Interprovincial Migration in China”, Eurasian Geography and Economics,3,pp 145-161.

-Liu, Z, Chang, K,(2022),”Impacts of Internal Migration on Human Capital in China”, Demogeraphy in China, 3,pp 1-26

- Ness, I. (2022). The global prehistory of human migration. John Wiley & Sons.

-Ravenstein, Ernest G. (1885)."The Laws of Migration." Journal of the Royal Statistical Society 48: 167–227.

- Rogers. A, Castro. L (1981). Model Migration Schedules. Luxemburg: International Institute for Applied Systems Analysis.

- Rumrill, P. D., Fitzgerald, S. M., & Merchant, W. R. (2020). Using scoping literature reviews as a means of understanding and interpreting existing literature. Work (Reading, Mass.), 35(3), 399-404.

-Tertamedorm,Rivando,(2009), “Mobility and Human Capital”, Reports of human development, 5,pp 14-35.

- Wagman, P., Håkansson, C., & Jonsson, H. (2015). Occupational balance: A scoping review of current research and identified knowledge gaps. Journal of Occupational Sciences, 22(2), 160-169.

-Wang, Z,. & Li,D.(2023). Visualization and analysis on the spatial-temporal patterns of flow direction of interprovincial migration in China based on origin-destination matrix. Procedia Environmental Sciences, Volume 26, 2023, Pages 115-118.

Sociological study of factors affecting the tendency of secondary school teachers to migrate outside Khuzestan province and the four districts of Ahvaz

Abstract:

Migration is one of the major elements of demographic process change and the main mechanism of population distribution and redistribution over time. Migration is a complex phenomenon that occurs with time, culture, and social conditions in response to economic and social needs and cultural developments arising from the flow of demographic changes, at the national and international levels. The concept of migration includes four specific dimensions, including change in place, residence, time, and activity. Migration, as one of the demographic and social phenomena, has an important and central position in urban studies in recent decades. The context of migration and the consequences of migration for places of origin and destination are among the important topics of interest to social researchers. This research aimed to sociologically investigate the factors affecting the tendency of secondary school teachers to migrate outside the four districts of Ahwaz, Khuzestan province. The research method was a survey and a questionnaire was used to collect the required information. The statistical population in this study is 1263 high school teachers in the four districts of Khuzestan province in Ahvaz, of which 295 were selected by simple random sampling using the Cochran formula. To analyze the data in this study, independent t-test, one-way analysis of variance, Pearson correlation coefficient and multivariate regression (using SPSS version 28 software) were used.

Key Concepts: *Immigration, Tendency to Migrate, Economic Capital, Social Capital*